

Jeziorski, Krzysztof G.

Historia medycyny w Australii

Medycyna Nowożytna 0, 67-69

1992

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Krzysztof G. Jeziorski

Historia medycyny w Australii

Wiedza nasza na temat obecnego rozwoju historii medycyny w innych krajach, zwłaszcza pozaeuropejskich, jest niezwykle skromna. Niewielka liczba docierających do Polski zagranicznych czasopism dotyczących ściśle historii medycyny jak również trudności finansowe naszych placówek naukowych uniemożliwiają uczestnictwo w zagranicznych zjazdach naukowych sprawiają, że polscy historycy medycyny mają na ogół ograniczone kontakty z zagranicznymi, zwłaszcza pozaeuropejskimi środowiskami adeptów tej dyscypliny. Nie trzeba nikogo przekonywać, że nawiązywanie kontaktów z historykami medycyny z innych krajów mogłoby okazać się cenne dla każdej ze stron. Dzięki uczestnictwu w XIII Zjeździe Międzynarodowego Towarzystwa Diabetologicznego w 1988 r., miałem możliwość zapoznania się z sytuacją w australijskiej historii medycyny.

Początki organizacyjne historii medycyny w Australii są stosunkowo niedawne, a informacje na ten temat pochodzą głównie z prac Franka Forstera, który pieczołowicie zbierał wszelkie dane na temat spotkań i konferencji dotyczących medycyny w Australii w okresie przed powstaniem Australijskiego Towarzystwa Historii Medycyny¹. W wielu takich spotkaniach uczestniczyli goście zapraszani spoza Australii. W trakcie zorganizowanego w Melbourne w 1967 r. seminarium, dokonano oficjalnego otwarcia Zakładu Historii Medycyny (Department of Medical History) na Uniwersytecie w Melbourne. Zakład ten jest pierwszą australijską placówką zajmującą się profesjonalnie historią medycyny.

Kluczową rolę w rozwoju australijskiej historii medycyny, zwłaszcza w założeniu Australijskiego Towarzystwa Historii Medycyny odegrali John Pearn i pielęgniarka Catherine O'Carrigan, którzy zorganizowali pierwsze Narodowe Sympozjum nt. Historii Medycyny i Zdrowia w Sydney w dn. 23-24 lutego 1980 r.². Wówczas ustalono, że następne podobne konferencje powinny odbywać się co dwa lata. Jednakże kolejna konferencja została zorganizowana dopiero w 1984 r. Organizatorami II konferencji, która odbyła się w dn. 29 listopada - 1 grudnia 1984 r., byli Harold Attwood i Red Home. Harold Attwood przedstawił wówczas referat programowy pt „Whither Goeth We: towards a National Society”, w którym zawarta była koncepcja powołania Australijskiego Towarzystwa Historii Medycyny. Koncepcja ta jednakże została zrealizowana dopiero w trakcie III Narodowej Konferencji nt. Historii Medycyny i Zdrowia, która odbyła się w Adelajdzie w dn. 23-25 listopada 1986 r. Pierwszym przewodniczącym Australijskiego Towarzystwa Historii Medycyny (Australian Society of History of Medicine) został wspomniany wcześniej Dr. B. Gandevia, a wiceprzewodniczącą nieżyjącą już Diana Dyason.

Do dn. 15 lutego 1989 r., tj. do I Krajowej Konferencji Australijskiego Towarzystwa Historii Medycyny, towarzystwo liczyło 270 członków. Celem Towarzystwa jest: 1/ zgrupowanie osób zainteresowanych w Australii historią medycyny. 2/ inicjowanie badań historyczno-medycznych, 3/ organizowanie spotkań, konferencji, dyskusji nad rozprawami z historii medycyny a zwłaszcza organizowanie co dwa lata krajowych konferencji. Organem Australijskiego Towarzystwa Historii Medycyny jest kwartalnik *Medical History Australia*.

Pierwsza Krajowa Konferencja Australijskiego Towarzystwa Historii Medycyny odbywała się pod hasłem „New perspectives on the History of Medicine”. Po zapoznaniu się z materiałami z konferencji można dojść do wniosku, że hasło to należy odnieść raczej do sfery życzeń niż traktować go dosłownie. Organizatorom chodziło zapewne o podkreślenie faktu, że konferencja ta stwarza szanse postępu australijskiej historii medycyny, jak dotąd słabo rozwiniętej organizacyjnie i kadrowo. Stąd też słabo zaprezentowano nowe kierunki badawcze.

W programie konferencji obok prezentacji tradycyjnych prac historyczno-medycznych, które wypełniły większość obrad, znalazło się także miejsce na dyskusję na temat nauczania historii medycyny Australii.

Wygłoszone referaty historyczno-medyczne zgrupowane były w kilku sesjach tematycznych: Epidemia i choroby zakaźne; Australijska historia medycyny; Kultura medyczna w różnych środowiskach; Medycyna, położnictwo i farmacja; Polityka zarządzania medycyną. Główne tematy sesji stwarzały szerokie możliwości autorom, ale w większości referatów poruszano zagadnienia dotyczące Australii, takie jak np. historia organizacji szpitalnictwa, uczelni medycznych i innych instytucji medycznych, historia epidemii, ewolucja opieki nad dzieckiem, historia neurofizjologii. Prezentowane były także prace pochodzące spoza australijskich ośrodków. W sesji „Kultura medyczna w różnych środowiskach” przedstawione zostały np. prace: Nabeela Ibrahima „The medieval Arabic Hospital, Medical Practice and Ethics”, Laury M. Dotta i Piero P. Giorgal „Mondino de Liuzzi: Anatomist of XVI Century at the University of Bologna”. Z kolei w sesji „Wojna i pokój” wygłoszono dwa referaty: Brendona O'Keefa „Sir Neil Hamilton Fairley, Drug Resistant Malaria and the Myth of Massive Infection in Malaya 1947-1963” oraz Sanjiva S. Wijesinha „Medicine and Surgery in Ancient Sri Lanka and India”.

W osobnej sesji poświęconej nauczaniu historii medycyny, w której wzięli udział przedstawiciele różnych ośrodków australijskich, a także dr William Bynum z Wellcome Institute w Londynie, prof. Artur Imhof z Berlina i dr Caroline Hannaway z John Hopkins University w Stanach Zjednoczonych, podkreślano znaczenie nauczania historii medycyny w kształceniu przyszłych lekarzy. W Australii najlepiej postawione jest nauczanie historii medycyny w Melbourne, gdzie jak wspomniano istnieją osobne Zakłady Historii Medycyny. Wykłady z historii medycyny odbywają się tam dla studentów pierwszego i trzeciego roku i zakończone są egzaminami: dla studentów pierwszego roku z przedmiotu „Wprowadzenie do medycyny”(u nas propedeutyka

medycyny), a dla studentów trzeciego roku z medycyny społecznej. Prof. Cossart z Uniwersytetu w Sydney zwróciła uwagę na dwa istotne problemy: potrzebę znalezienia funduszków na wykłady historii medycyny dla studentów i na wydawanie podręczników i skryptów oraz na dobór odpowiedniej kadry dydaktycznej, której nie powinni stanowić przypadkowi naukowcy zajmujący się innymi dyscyplinami a „przy okazji” historią medycyny, lecz profesjonaliści z wyboru.

Można się spodziewać, że w niedługim czasie podobnie jak w innych anglojęzycznych krajach, będziemy obserwowali w Australii intensywny rozwój historii nauk medycznych.

PRZYPISY

¹ Forster F.M.C., 30 Year on Medical History Society 1953-83, AMA /Victorian Branch/ in: Occasional Papers on Medical History Australia, edited by Attwood H., Forster F.M.C. and Gandevia B., Melbourne, Medical History Unit, University of Melbourne 1984, s. 157-199.

² Pearn J., O'Carrigan C. /Editors/ Australia's Quest for Colonial Health. Department of Child Health, University of Queensland 1983.